

แนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากแหล่งทุนภายนอก สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โครงการวิจัย หมายถึง เอกสารที่นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษรตามประเด็นการวิจัย ก่อนเริ่มต้นการดำเนินการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความสำคัญ วัตถุประสงค์ขอบเขต กรอบแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ นำเสนอต่อคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยที่เหมาะสม และชัดเจน และยังใช้เป็นหลักฐานที่แสดงว่างานวิจัยนั้นมีระเบียบวิธีการวิจัยที่ดี มีขอบเขตที่ชัดเจน มีความครอบคลุมประเด็น มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณาให้ดำเนินการและสนับสนุนให้ทุนอุดหนุนการวิจัยด้วย

การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คณะทำงานจัดการความรู้ของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ร่วมกับศูนย์ประสานงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย จึงได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง “การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากแหล่งทุนภายนอก” ขึ้นเพื่อให้อาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆของมหาวิทยาลัยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน โดยเฉพาะจากผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยและผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอทุนจากแหล่งทุนภายนอก สามารถสรุปแนวทางในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ประเด็นเกี่ยวกับแหล่งทุน เงื่อนไขของแหล่งทุน นโยบายต่างๆ และผู้วิจัย และ 2) องค์ประกอบของโครงการวิจัย ดังนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับแหล่งทุน เงื่อนไขของแหล่งทุน นโยบายต่างๆ และตัวผู้วิจัย เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องศึกษาก่อนการเขียนโครงการวิจัย ได้แก่

1.1 ศึกษาแหล่งทุนวิจัยภายนอกมหาวิทยาลัยว่า มีที่ใดบ้าง วัตถุประสงค์หรือเงื่อนไขที่แหล่งทุนกำหนดและกรอบระยะเวลาขอรับทุน ซึ่งผู้วิจัยต้องส่งให้ตรงเวลาตามที่กำหนด

1.2 นโยบายที่เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้ทุนของแหล่งทุนที่ผู้วิจัยขอรับทุน ได้แก่ประเด็นการวิจัยที่ต้องการให้ศึกษาคือประเด็นใด

1.3 นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน และแผนพัฒนาขององค์กรที่เป็นแหล่งทุน เพื่อนำมาเป็นขอบเขตหรือหัวข้อวิจัย

1.4 แบบฟอร์มของแหล่งที่ขอรับทุน โดยเขียน โครงร่างวิจัยให้ตรงตามแบบฟอร์มที่กำหนด

1.5 งบประมาณสำหรับงานวิจัยนั้นๆว่าเหมาะสมกับรูปแบบการวิจัยที่กำหนดหรือไม่

1.6 ผู้วิจัย ผู้วิจัยต้องทำวิจัยที่ตรงกับความชำนาญ/ความเชี่ยวชาญในสาขาที่ตนถนัด และต้องรู้ ภาระงานและการจัดสรรเวลาของตนเอง เพื่อประเมินขนาดโครงการและระยะเวลาที่แหล่งทุนกำหนด

2. องค์ประกอบของโครงการวิจัย

2.1 ชื่อโครงการวิจัย

2.1.1 ชื่อเรื่องควรกำหนดให้เหมาะสม สั้น กระชับ ตรงประเด็น สะท้อนตัวแปรที่ศึกษา ประชากรและแบบแผนการวิจัย

2.1.2 เรื่องที่ทำการวิจัยจะต้องสอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของชาติ และสอดคล้องกับแหล่ง ทุนและครอบคลุมปัญหาการวิจัยและบอกทิศทางการวิจัย

2.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

2.2.1 แสดงถึงปัญหาปัจจุบันว่ามีผลกระทบหรือมีข้อเสียอย่างไร แล้วกล่าวถึงหัวข้อหลักของ งานวิจัย และอธิบายว่าสามารถแก้ปัญหาหรือผลกระทบนั้นได้อย่างไร

2.2.2 มีเหตุผลสนับสนุนที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ศึกษาหรือผู้พิจารณาให้คล้อยตามว่า ถ้าไม่ดำเนินการวิจัยแล้วจะเกิดผลเสียอย่างไร และถ้าดำเนินการวิจัยแล้วจะเกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง แล้ว สรุปเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดเป็นประเด็น

2.2.3 ข้อมูลต้องมีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน และแหล่งอ้างอิง (Reference) ควรมีความน่าเชื่อถือ หากเป็นวรรณกรรมเก่า ก็ควรเป็น classic literature/theory ของเรื่องที่ศึกษา

2.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อตอบคำถามวิจัย ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.3.1 ควรเขียนเป็นข้อๆให้กระชับ ชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจงและเป็นรูปธรรม

2.3.2 สอดคล้องกับชื่อเรื่อง และวัตถุประสงค์ทั้งหมดนำไปสู่การตอบปัญหาการวิจัย

ซึ่ง สีน พันธุ์พินิจ (2554) ได้นำเสนอการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้หลักการ SMART คือ มีความ เฉพาะเจาะจง (Specific) สามารถวัดได้/เก็บข้อมูลได้ (Measurable) สามารถดำเนินการให้สำเร็จ (Attainable) สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง(Realistic) และแสดงช่วงเวลาที่ชัดเจน (Time-bound)

2.4 สมมติฐานการวิจัย เป็นการกำหนดข้อความที่คาดคะเนคำตอบของประเด็นการวิจัยอย่างมี เหตุผลสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการเลือกใช้สถิติ ที่ เหมาะสม

มีแนวทางในการเขียน ดังนี้

2.4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2.4.2 มีทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุน

2.4.3 แสดงทิศทางการสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือความเกี่ยวข้องระหว่างประเด็น

2.4.4 มีความสม่ำเสมอในการใช้คำ

2.5 ขอบเขตของการวิจัย เน้นการกำหนดขอบเขตของการวิจัยให้ชัดเจนเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นใครอยู่ที่ไหนเหตุผลในการทำเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งและช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

2.6 กรอบแนวคิด (conceptual framework) เป็นความคิดรวบยอดของการวิจัยที่สรุปมาจากแนวคิดทฤษฎี ผู้วิจัยต้องชี้ให้เห็นว่ามีกรอบที่ศึกษาเป็นอย่างไร สอดคล้องและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ อาจเขียนแบบบรรยาย แบบแผนภูมิ หรือแบบบรรยายผสมแบบแผนภูมิ

2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นประเด็นที่ผู้วิจัยเขียนบรรยายความสำคัญหรือคุณค่าของการวิจัยในลักษณะเชิงวิชาการของการสร้างองค์ความรู้ หรือในเชิงปฏิบัติโดยนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทั้งประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อตนเองทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ใหม่ ๆ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อหน่วยงาน และเพื่อชุมชน ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องระบุประโยชน์ให้ชัดเจน ไม่เขียนเกินจริงและไม่ซ้ำซ้อน

2.8 การทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยต้องศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดหลักการ ทฤษฎี หรืองานวิจัยที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกันหรือศึกษาตัวแปรคล้ายคลึงกัน เพื่อที่จะนำไปสู่คำตอบปัญหาการวิจัย ประกอบด้วย

2.8.1 เนื้อหาในภาพรวม จัดหมวดหมู่หรือระบุประเด็นที่จะทำวิจัยอยู่ที่ส่วนใด หรือมีความเกี่ยวข้อง/ซ้ำซ้อนกับงานวิจัยที่มีมาแล้วหรือไม่หรือมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากงานวิจัยที่คล้ายคลึงกันอย่างไร

2.8.2 เนื้อหาที่ได้มีการสังเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยหรือแบบจำลองที่แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.8.3 เนื้อหาที่แสดงความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการของผู้วิจัยที่ได้คัดเลือกงานวิจัย และเอกสารที่มีความเที่ยงตรงและความเชื่อถือสูง

ประเด็นที่สำคัญคือ ควรเขียนถ่ายทอดความหมายตามที่ผู้วิจัยเข้าใจในแบบภาษาของตัวเองแต่ยังคงได้เนื้อหาตามเดิม และมีการอ้างอิงตามหลักวิชาการ โดยเฉพาะการอ้างอิงหนังสือหรือผลงานทฤษฎีต้นฉบับที่สำคัญในเรื่องของการวิจัยนั้นๆ

2.9 ระเบียบวิธีการวิจัย/วิธีการดำเนินการวิจัย มีแนวทาง ดังนี้

2.9.1 แบบแผนการวิจัย ผู้วิจัยต้องระบุว่าในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทใด ถ้าเป็นการวิจัยเชิงทดลองใช้แบบแผนการทดลองแบบใด

2.9.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระบุลักษณะ/คุณสมบัติ/ขนาดของประชากรที่ชัดเจน ระบุการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ทันสมัยและชัดเจน

2.9.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระบุประเภทของเครื่องมือที่ใช้ ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือแต่ละประเภท การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิธีการ และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.9.4 การวิเคราะห์ข้อมูล มีการเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับระดับของตัวแปรและวัตถุประสงค์การวิจัย

2.10 ระยะเวลาและแผนการดำเนินการวิจัย ระบุการวางแผนการดำเนินการวิจัยแต่ละขั้นตอนตามระยะเวลาที่กำหนด

2.11 งบประมาณ

2.11.1 เขียนให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทุกหมวด ได้แก่ หมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ(สุนันทา สมพงษ์, 2557) และเป็นไปตามเกณฑ์ที่แหล่งทุนนั้นกำหนด

2.11.2 เชิญผู้ให้คำปรึกษา (Mentor) เพื่อให้คำปรึกษาในการวิจัยสามารถใส่รายละเอียดลงไปใน การของงบประมาณได้

จากการค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียนโครงการวิจัยที่ดีนั้น สมาคมนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้ให้ข้อแนะนำ ดังนี้ (สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2558)

ข้อเสนอโครงการวิจัย (Proposal) ที่ดี

1. ตอบสนองต่อความจำเป็นหรือตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ของประเทศหรือสถาบัน
2. ขั้นตอน กระบวนการทำวิจัยของข้อเสนอโครงการดูแล้วมีความเป็นไปได้ และน่าจะสามารถทำได้สำเร็จทันเวลา
3. ชื่อ โครงการวิจัยมีความน่าสนใจ
4. เขียนโครงการเข้าใจง่ายและชัดเจน โดยสามารถทำความเข้าใจได้ทั้งคนในวิชาชีพและนอกวิชาชีพ

5. ขอบเขตของโครงการคุ้มค้ำกับงบประมาณของการวิจัย
6. ตอบสนองความต้องการและสามารถให้ผลประโยชน์ต่อผู้ให้ทุนได้อย่างตรงประเด็น
7. ในบางทุนวิจัย หากเป็นโครงการวิจัยที่มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน หรือมีความร่วมมือกับผู้ประกอบการอาจจะได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ
8. เขียนโดยยึดหลัก 7 ประการ คือ (7Cs)
 - 8.1 ความถูกต้อง (Correctness) เนื้อหาสาระของข้อเสนอการวิจัยทั้งหมดต้องถูกต้อง แม่นยำ มีหลักฐาน มีข้อเท็จจริง แน่นอนและสามารถอ้างอิงได้
 - 8.2 มีเหตุผลแน่นอน (Cogency) สาระของข้อเสนอการวิจัย ต้องมีเหตุผลแน่นอน รับฟังได้
 - 8.3 ความชัดเจน (Clarity) ข้อความในข้อเสนอการวิจัยต้องชัดเจน แจ่มแจ้ง ไม่กำกวม ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องตีความ หรือคาดคะเนความหมายของข้อความนั้นๆ
 - 8.4 ความสมบูรณ์ (Completeness) ข้อเสนอการวิจัยต้องมีสาระสำคัญครบถ้วนทุกข้อ ตามขั้นตอนของกระบวนการการวิจัย ในแต่ละหัวข้อมีเนื้อหาสาระครบถ้วน ครอบคลุมสิ่งที่ผู้อ่านจำเป็นต้องรู้
 - 8.5 ความกะทัดรัด (Concise) ข้อเสนอการวิจัยที่ดีไม่จำเป็นต้องมีความยาวมาก นักวิจัยควรเลือกใช้ภาษาและรูปประโยคที่ง่าย ๆ สั้น กะทัดรัด สื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและประหยัดเวลา
 - 8.6 ความสม่ำเสมอ (Consistency) ข้อเสนอการวิจัยที่ดีต้องมีความสม่ำเสมอในการใช้คำ หรือข้อความแบบเดียวกันตลอดทั้งฉบับ เช่น ถ้าใช้คำว่า “ผู้วิจัย” ก็ใช้คำนี้ตลอดทั้งเล่ม
 - 8.7 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน (Correspondence) การนำเสนอสาระของข้อเสนอการวิจัยต้องมีการจัดระเบียบเป็นอย่างดีทุกย่อหน้า และทุกหัวข้อต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยตลอด เป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกัน เมื่อผู้อ่านอ่านข้อเสนอการวิจัยจะต้องได้รับทราบความคิดของนักวิจัยอย่างต่อเนื่องไม่สะดุดหรือขาดตอน

เอกสารอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2558). ข้อเสนอแนะในการเขียนโครงการวิจัย. สืบค้นเมื่อ

19 พฤษภาคม 2558 จาก <http://research.bu.ac.th/knowledge005.html>

2. สีน พันธุ์พินิจ.(2554). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
3. สุนันทา สมพงษ์. (2557). ดัชนีการวิจัยภาครัฐ เครื่องมือชี้วัดสถานการณ์ และการวางทิศทางการบริหารงานวิจัยของประเทศ. เอกสารประกอบการบรรยาย ในการประชุมวิชาการ ของสภาการวิจัยแห่งชาติ วันที่ 25 ธันวาคม 2557 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ.
